

ה'

אני מתאמנת בלהאמין בך
בקר בקר מודה אני לפניך
שהחזרת בי נשמת בְּחַמְלָה.
ובשחרית עומדת זקוף
וכורעת במקומות הנכונים.

ה'

אני מתאמנת בלהאמין לך
ערב ערב צופה בחדשות
מתפללת שתצילני מעזי פנים
ומעזות הפנים של ראש הממשלה
ושל הפמליה של מטה.

ה'

אני מתאמנת בלהאמין
שהנשמה שנתת בי ובשכמותי
טהורה היא.

ושאמת מארץ תצמח.

אבל הצדק לא נשקר משמים וגם לא על האדמה.
גם לא המוסר, או הענוה.

ה'

צמצמתי את גופי על מושב הרכבת הקלה
אשה חרדית צמצמה גם היא את גופה
ובכל זאת ירכינו הכבדות התחככו זו בזו וגם הזרועות.
מספרות על כאבי הלדה, על משברי הגדילה
ועל הזכות להרגיע בחבוק בכי של ילדה.
התפללנו

היא מסדור ממרט ומכתם שאריות של קפה ושל חלב, אולי חלב אם
אצלי האזניות השמיעו שירים עבריים.
רגע של אמונה.

ה'

גמרתי להתאמן.
רבה אמונתך

ב.י.

ראש חודש כסלו, יום שלישי, א' כסלו 17.11

- א. בתפילות העמידה במהלך היום ובברכת המזון מוסיפים את ברכת "יעלה ויבוא". בברכת המזון מוסיפים גם את הבקשה "הרחמן הוא יחדש עלינו את החודש הזה לטובה ולברכה". בקשה זו נאמרת גם לפני סיום ברכת המזון בקצרה.
- ב. נוהגים לשלב בתפילה את מזמור תהילים ק"ד: "ברכי נפשי", הנחשב כשיר של יום של ראשי חודשים. ניתן לשלב את פרק התהילים בסדר פסוקי דזמרה, לאחר אמירת ה"הלל" או בסיום קריאת התורה. **המזמור מופיע בסידור "תפילת האדם" בפרק "שיר של יום" בתפילת השחרית.**
- ג. אין אומרים תחנון בראש חודש. (סדר התחנון נכלל בסידור תפילת האדם).
- ד. לאחר תפילת עמידה אומרים "הלל" בדילוג, עם ברכותיו.
- ה. מוציאים ספר תורה. מעלים ארבעה עולים לתורה וקוראים בעניין ראש החודש. מנהג קהילות התנועה לקרוא בפרשת "בהעלותך" בספר במדבר את פסוקי התרועה בראשי החודשים (עלייה ראשונה: במדבר י', 3-1; עלייה שניה: 4-6; עלייה שלישית, 7-10; עלייה רביעית חוזרים על העלייה השלישית). המנהג המסורתי: קורבנות ראש החודש מתוך פרשת "פנחס" שבספר במדבר (עלייה 1: במדבר כ"ח, 3-1; עלייה 2: 4-8; עלייה 3: 6-10; עלייה 4: 11-15).
- ו. לאחר החזרת ספר התורה ולפני סיום התפילה ניתן להוסיף זכר למוסף לפי הנוסח המופיע בתפילת השבת בסידור "העבודה שבלב", או בנוסח המיוחד לראשי חודשים המופיע בסידור "תפילת האדם". בסידור זה נכלל גם סדר מלא של תפילת מוסף לראשי חודשים.
- ז. המניחים תפילין יחלצו אותם לפני אמירת מוסף / זכר למוסף.
- ח. בחלק מקהילות ישראל התפתחו בראשי חודשים מנהגי תפילה והתכנסות מיוחדים לנשים. בחלק מקהילות התנועה נוהגים לקיים אירועי לימוד ותפילה מיוחדים ברוח זו. נשות הכותל מקיימות בראשי חודשים תפילות שחרית ומוסף חגיגיות ברחבת הכותל המערבי.

שבת פרשת "תולדות", ה' כסלו 21.11

- א. בשחרית קוראים לשבעה עולים ומפטיר בפרשת "תולדות". מפטירים במלאכי א', 1 – ב', 7. ההפטרה נבחרה משום שנזכר בה עשו. **מנהג נוסף:** מלאכי א', 1-11.
- ב. במנחה קוראים לשלושה עולים בפרשת "ויצא".

שבת פרשת "ויצא", י"ב כסלו 28.11

- א. בשחרית קוראים לשבעה עולים ומפטיר בפרשת "ויצא". מפטירים בנבואת הושע, בפסוקים העוסקים ביחסים בין בית יעקב ובין בית עשו: הושע י"ב, 13 – יד, 10. **מנהג נוסף:** מלכים א' ג', 5-15.

- ב. לציון יום כ"ט בנובמבר, שיחול ביום ראשון, ניתן להזכיר "מעין מאורע" במהלך התפילות, בין אם באמצעות התפילה לשלום המדינה ובין אם באמצעות מקרא אחר.
- ג. במנחה קוראים לשלושה עולים בפרשת "וישלח".
- ד. במוצ"ש נוהגים לקיים את סדר קידוש הלבנה. ברכת קידוש הלבנה מופיעה בסידור "תפילת האדם".

שבת פרשת "וישלח", י"ט כסלו 5.12 "שבת דינה" לציון המאבק באלימות נגד נשים

- א. בשחרית קוראים לשבעה עולים ומפטיר בפרשת "וישלח". מנהג רוב העדות להפטיר בנבואת עובדיה. מנהג נוסף להפטיר בהושע י"ב, 1-11. ההפטרה נבחרה בשל התמקדותה ביחסי בית יעקב ובית עשו.
- ב. נושא מרכזי בפרשה הוא סיפור האונס של דינה בת יעקב והטבח שטובחים שמעון ולוי בבני שכם. ביוזמת "בנות דינה" – רבות רפורמיות משמיעות קול, יצוין בשבת זו המאבק למיגור האלימות נגד נשים והאלימות המגדרית. ברוח זו מוצאת הפטרה חליפית - מעשה אמנון ותמר, שמואל ב' י"ג, 1-22.
- ג. במהלך תפילות השבת מן הראוי להוסיף כוונות שעניין מיגור האלימות נגד נשים. לפני אמירת הקדיש מן הראוי להזכיר שמות הנרצחות והנרצחים על רקע מגדרי בשנה האחרונה. מידע ותכנים לציון השבת יופיעו באתר התנועה ובדף הפייסבוק של "בנות דינה".
- ד. יום זכויות האדם הבינ"ל מצוין מדי שנה ב-10 בדצמבר. ניתן לשלב במהלך תפילות השבת תכנים ההולמים את חשיבותו של הנושא.
- ה. במנחה קוראים לשלושה עולים בפרשת "וישב".

א' חנוכה, יום שישי, כ"ה כסלו 11.12 – מדליקים נר ראשון ביום חמישי בערב

- א. בליל א' חנוכה, יום חמישי 10.12 בערב, מדליקים נר ראשון של חנוכה. מברכים על ההדלקה שלוש ברכות: "... להדליק נר של חנוכה", "... שעשה נסים לאבותינו ואמותינו" ואת ברכת הזמן (שהחיינו). מנהגי הדלקת הנרות מפורטים בהרחבה בהמשך.
- ב. מוסיפים את ברכת "על הנסים" לברכת ההודאה שבתפילות העמידה ולברכת הארץ בברכת המזון.
- ג. בתפילת השחרית קוראים את ההלל על ברכתיו. לאחר ההלל קוראים בתורה. פירוט הקריאות כמנהג קהילות התנועה וכמנהג המסורת מופיע בטבלה בהמשך.

- א. במוצאי כ"ד כסלו מדליקים נר ראשון. נוהגים להדליק נרות שעווה או שמן, אשר יבערו חצי שעה, לפחות.
- ב. זמן הדלקת הנרות "משתשקע החמה ועד שתכלה רגל מן השוק" (בבלי שבת, כ"א, ע"ב). ניתן להדליק נרות משקיעת החמה. יש הנוהגים להקפיד ולהדליק רק בשעת צאת הכוכבים (20 דק' אחרי השקיעה – זמן יציאת השבת). ניתן להדליק במשך כל שעות הלילה, ונוהגים לחזר אחרי השעה בה ניתן לפרסם את הנס, ולהדליק את הנרות כך שיראו על ידי מספר גדול ככל הניתן של אנשים.
- ג. טרם ההדלקה בליל החג הראשון מברכים שלוש ברכות: בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר חֲנֻכָּה; בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשָׂה נְסִים לְאַבוֹתֵינוּ וְאִמּוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזִמְנוּ הַזֶּה; בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהִחְיֵנוּ וְקִיַּמְנוּ וְהִגִּיעָנוּ לְזִמְנוּ הַזֶּה.
- ד. בעת הדלקת הנר שרים את הפיוט "הנרות הללו שאנו מדליקים". לאחר ההדלקה שרים "מעוז צור ישועתי".
- ה. מנהג ספרדים ועדות המזרח להוסיף לאחר "הנרות הללו" את פרק תהלים ל: "מזמור שיר חנוכת הבית לדוד". מנהג חסידים להקדים לסדר ההדלקה את הפסוק: "ויהי נועם יי אלוהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו" (תהילים ז, 17).
- ו. החל מליל החג השני מברכים את ברכת ההדלקה וברכת "על הנסים" בלבד. מי שלא ברך ברכת שהחיינו בליל החג הראשון מוסיף את הברכה בהזדמנות הראשונה בה הוא מדליק את נרות החנוכה.
- ז. בהדלקת נר חנוכה במוצאי שבת יש להוציא את השבת בטקס ההבדלה ולאחר מכן להדליק את נרות החנוכה. בשל הכלל של "להוסיף מקודש על החול" יש הנוהגים לומר תחילה את ברכת ההבדלה בתפילת העמידה של מוצאי שבת (ברכת "אתה חוננתנו") או לומר "ברוך אתה יי אלוהינו מלך העולם, המבדיל בין קודש לחול", להדליק את נרות החנוכה ולאחר מכן לערוך את סדר ההבדלה על הכוס.
- ח. מצוות נר חנוכה היא "איש וביתו", ולפיכך די בהדלקת חנוכייה אחת בעבור כל בני הבית (כולל אלו שאינם נמצאים בבית בעת ההדלקה). רבים נוהגים כמהדרין להדליק חנוכיות כמניין בני הבית.
- ט. מנהג המהדרין מן המהדרין, שפשט בכל קהילות ישראל כמנהג הפשוט, להוסיף בכל אחד משמונת ימי החנוכה נר נוסף (כשיטת בית הלל).
- י. בכל אחד מהלילות מדליקים את הנר החדש שהתווסף תחילה. נהוג להוסיף את הנרות בחנוכייה מימין לשמאל ולהתחיל את ההדלקה משמאל לימין.
- יא. מלכתחילה המצווה היא להדליק את החנוכייה במקום הפונה לרשות הרבים (מחוץ לבית, בחדר המדרגות, אדן החלון וכו'), לצורך פרסום הנס. רבים נוהגים כיום להדליק את החנוכייה בבית.

י"ב. על בסיס הנאמר: "... ואין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד..." אין משתמשים באורם של נרות החנוכה לכל מטרה שהיא, כולל הדלקת הנרות האחרים בחנוכה. אשר על כן מוסיפים נר נוסף - השמש - בכל אחד מלילות החג. המדליקים נרות שעווה, נוהגים להשתמש בשמש לצורך הדלקת נרות החג. אין משתמשים בחום הנרות הדולקים לצורך קיבוע השמש למקומו בחנוכה.

י"ג. נהוג להדליק את נרות החנוכה גם בבית הכנסת, בברכה, טרם תפילת הערבית, לצורך פרסום הנס. כמו כן נוהגים להדליק הנרות בבוקר במהלך תפילת השחרית, ללא אמירת הברכות, לצורך אותה מצווה של פרסום הנס.

י"ד. מי שנבצר ממנו להדליק הנרות באחד מלילות החג או לטול חלק בהדלקת נרות, ואין מדליקים עליו בביתו, יכול לברך את ברכת שעשה נסים (ובלילה הראשון אף את ברכת שהחיינו) למראה נרות דולקים בחנוכה של אחר.

ט"ו. אין מניעה להדליק נרות בחנוכיות שאינן ישרות (חנוכיות עגולות או קעורות וכו') ובלבד שכל נר יראה לכשעצמו כנר נפרד.

ט"ז. כל הנרות הדולקים בפתילה כשרים למצוות החנוכה (לרבות נרות שמן ונרות שעווה). לפיכך, נרות חשמל וגז שאין בהם פתילה אינם כשרים להדלקה בברכה. הידור מצווה הוא להדליק את נרות החנוכה בשמן זית.

מנהגי התפילות והקריאות בתורה בחג החנוכה

א. כל שמונת ימי החנוכה מוסיפים את ברכת "על הניסים" בתפילות העמידה ובברכת המזון. המברכים ברכת המזון בקצרה יכולים להוסיף טרם חתימת הברכה: "הרחמן הוא יעשה לנו נסים כשם שעשה לאבותינו ואימותינו בימים ההם ובזמן הזה".

ב. בתפילת שחרית מוסיפים את תהילים ל: "מזמור שיר חנוכת הבית לדוד", בפסוקי דזמרה או לפני קריאת התורה.

ג. אין אומרים תחנון בימי החנוכה (**בסידור "תפילת האדם" נכלל סדר תחנון**).

ד. בכל שמונת ימי החג, לאחר תפילת עמידה בשחרית, אומרים הלל שלם על ברכותיו.

ה. בכל אחד מימי החנוכה קוראים בתורה ומעלים שלושה עולים (למעט בשבת ובראש חודש טבת וראו להלן בטבלת הקריאות בתורה לחג).

ו. ברבות מקהילות התנועה קוראים קריאה קבועה בכל ימי חג החנוכה. הקריאה לקוחה מפסוקיה האחרונים של פרשת "נשא", המסכמים את פרשת חנוכת המזבח (הנקראים גם במסגרת הקריאה המסורתית ביום השמיני של החג) ופסוקיה הראשונים של פרשת "בהעלותך", שעניינם - מנורת המקדש. סדר הקריאה על פי הצעה זו: עליה ראשונה במדבר זף 84-86; עליה שנייה: ז, 87-89; עליה שלישית: ח, 1-4. על פי מנהג זה בשבת חנוכה יקראו פסוקים אלו כמפטיר לאחר הקריאה בפרשת השבוע בספר הראשון. בראש חודש טבת, יקראו פסוקים אלו כעליה רביעית, לאחר הקריאה בעניין ראש החודש בשלוש העליות הראשונות.

ז. קריאת התורה המסורתית לימי החנוכה לקוחה מפרשת "נשא" בספר במדבר, בה מצוי תיאור חנוכת המזבח. בכל אחד מימי החג קוראים את קורבנות אחד מנשיאי השבטים, ביום הראשון קורבן היום הראשון, ביום השני קורבן היום השני וכד'. ביום השמיני של החג קוראים את קורבנות ארבעת הנשיאים הנותרים ואת פסוקי הסיום של פרשת חנוכת המזבח. יום אחרון זה של החג מכונה "זאת חנוכה", על שם המילים הנכללות בקריאת היום "זאת חנוכת המזבח ביום המשח אותו" (במדבר ז, 84).

ה. מניחים תפילין בימות החנוכה.

טבלת הקריאות בתורה בחג החנוכה תשפ"א

המנהג המסורתי	מנהג קהילות התנועה	
ספר אחד, שלושה עולים בפרשת "נשא". עליה ראשונה: במדבר ו, 22-27; עליה שניה: ז, 1-11; עליה שלישית: ז, 12-17.	ספר אחד, שלושה עולים בפרשות "נשא" ו"בהעלותך". עליה ראשונה: במדבר ז, 84-86; עליה שניה: ז, 87-89; עליה שלישית: ח, 1-4.	א' חנוכה, יום שישי 11.12
שני ספרים. שבעה עולים ומפטיר. ספר ראשון: שבעה עולים בפרשת "וישב". ספר שני: מפטיר בפרשת "נשא", במדבר ז, 18-23. הפטרה: זכריה ב, 14 – ד, 7.	שני ספרים. שבעה עולים ספר ראשון: שבעה עולים בפרשת "וישב" ספר שני: מפטיר בפרשת "בהעלותך", במדבר ח, 1-4. הפטרה: זכריה ב, 14 – ד, 7 או זכריה ד, 1-14.	ב' חנוכה, יום שבת 12.12
ספר אחד, שלושה עולים בפרשת "נשא". עליה ראשונה: במדבר ז, 24-26; עליה שניה: ז, 27-29; עליה שלישית: ז, 24-29 (חזרה על שתי העליות)	כנ"ל לגבי א' חנוכה	ג' חנוכה, יום ראשון 13.12
ספר אחד, שלושה עולים בפרשת "נשא". עליה ראשונה: במדבר ז, 30-32; עליה שניה: ז, 33-35; עליה שלישית: חזרה על שתי העליות.	כנ"ל	ד' חנוכה, יום שני 14.12

ה' חנוכה, יום שלישי 15.12	כנ"ל	ספר אחד, שלושה עולים בפרשת "נשא". עליה ראשונה: במדבר ז, 36-38; עליה שניה: ז, 39-41; שלישית: חזרה על שתי העליות הראשונות.
ו' חנוכה, יום רביעי, ראש חודש טבת, 16.12	ספר אחד, ארבעה עולים. שלושה בעניין ראש חודש: במדבר י' 1-3, 4-6, 7-10. רביעי בנושא חנוכה: במדבר ח' 1-4 (גוללים לאחור את הספר)	שני ספרים. ארבע עולים. ספר ראשון: שלושה עולים בענין קורבנות ראש חודש בפרשת "פנחס". עליה ראשונה: במדבר כח, 1-4; עליה שניה: שם, 5-8; עליה שלישית: שם, 9-15. ספר שני: רביעי בענין חנוכה בפסוקי היום השלישי, במדבר ז, 42-47.
ז' חנוכה, יום חמישי 17.12	כנ"ל ביום א' חנוכה	ספר אחד. שלושה עולים בפרשת "נשא". עליה ראשונה ז, 48-50; עליה שניה: ז, 51-53; עליה שלישית: חזרה על שתי העליות הראשונות.
זאת חנוכה, ח' חנוכה, יום שישי 18.12	ספר אחד. שלושה עולים בפרשות "נשא" ו"בהעלותך". עליה ראשונה: במדבר ז, 84-86; עליה שניה: ז, 87-89; עליה שלישית: ח, 1-4.	ספר אחד, שלושה עולים בפרשת "נשא". עליה ראשונה: במדבר ז, 54-71; עליה שניה: ז, 72-83; עליה שלישית: ז, 84-89.

"ומחה יי דעה מעל כל פנים" – אבלות בחנוכה

חג החנוכה אינו מבטל ואינו דוחה את אבלות השבעה ואבלות השלושים.
מנחמים אבלים בימי החנוכה.

האבלים מדליקים נרות בביתם בברכה (כולל אמירת ברכת שהחיינו בלילה
הראשון). בתפילות הנאמרות בבית האבל יש להוסיף את תפילת "על הנסים"
ואת תפילת ההלל. ישנם הנוהגים שלא לומר את תפילת ההלל בתפילות
שחרית הנערכות בבית אבלים ולומר את ההלל לאחר תום התפילה ביחידות.

האבלים רשאים לפקוד את קבר יקירם במהלך החנוכה לצורך אזכרת השבעה
או אזכרת השלושים, אך יש גם הנוהגים לדחות את האזכרה לאחר ימי החג.

שבת פרשת "וישב", כ"ו כסלו 12.12 – שבת חנוכה - שבת מברכין חודש טבת

- א. בתפילות העמידה במהלך היום ובברכת המזון מוסיפים את תפילת "על הניסים" לציון חג החנוכה. יש הנוהגים לשלב בתפילה את מזמור תהילים ל' - "מזמור שיר חנוכת הבית לדוד". ניתן לשלב את פרק התהילים בסדר פסוקי דזמרה, לאחר אמירת ה"הלל", או בסיום קריאת התורה.
- ב. לאחר תפילת עמידה אומרים "הלל" שלם, עם ברכותיו.
- ג. מוציאים מן ההיכל שני ספרי תורה. בהתאם לכלל: "תדיר ושאינו תדיר – תדיר קודם", קוראים בספר הראשון בפרשת "וישב" לשבעה קרואים. בספר השני עולה המפטיר בעניין החנוכה.
- ד. מנהג קהילות היהדות הרפורמית לקרוא את פסוקי העלאת נרות המנורה במשכן לציון חג החנוכה, בספר במדבר ז', 84 - ח', 4. המנהג המסורתי: פסוקי היום השני של חנוכת המשכן, במדבר ז', 18-23.
- ה. יש הנוהגים להפריד בין הקריאה בספרים השונים באמצעות אמירת חצי קדיש; ניתן אף להפריד בין הקריאה בספרים באמצעות ברכת "מי שברך לחולים", וברכות נוספות.
- ו. מפטירים בפסוקי נבואתו של זכריה, המזכירים את מנורת המקדש: זכריה ב', 14 - ד', 7. **מנהג נוסף:** זכריה ד', 14-2. בנוסח זה נזכרים גם ענפי הזית היוצרים, יחד עם המנורה, את סמל מדינת ישראל.
- ז. לאחר קריאת התורה וההפטרה מברכים את חודש טבת, ומכריזים על ראש החודש שיחול ביום רביעי.
- ח. במנחה קוראים לשלושה עולים בפרשת "מקץ".
- ט. אין אומרים את פסוקי "צדקתך צדק" אחרי תפילת העמידה, בשל שמחת החנוכה.
- י. בבית הכנסת ובבית מדליקים נר של חג החנוכה לאחר ההבדלה. יש הנוהגים להדליק את נרות החנוכה טרם ההבדלה על כוס היין, וזאת בהתאם לכלל של הוספה מהקודש על החול. העושים כן מברכים: "... המבדיל בין קודש לחול" לפני הדלקת הנרות, או אומרים את ברכת "אתה חוננתנו" במסגרת תפילת הערבית למוצאי שבת, מדליקים ולאחר מכן עורכים הבדלה בשלמותה על ארבע ברכותיה.

